

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.“

Êr banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 125 Metr. 1899

IOAN,

din îndurarea lui Dumneșeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordinului „Coróna de fer clasa II“ și proprietariu „Crucei cei mari a ordinului Francisc Iosif“.

Onorabilelor corporațiuni, autorități și foruri bisericesci, Iubitului cler și popor al eparchiei Aradului: dar și pace dela Dumneșeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

După-ce prin strămutarea noastră din scaunul episcopesc al Aradului, la cel arhiepiscopesc metropolitan din Sibiiu, eparchia scutită de Dumneșeu a Aradului deveni lipsită de arhipăstoriul său, sinodul aceleași eparchii convocat după normele Statutului organic al provinciei noastre metropolitane, la Arad pe 2/14 Maiu a. c. a efectuit sub conducerea Năstră personală alegerea de episcop al eparchiei Văstre, alegând de episcop al aceleași eparchii pe preacuviosul archimandrit și vicariu al Năstru *Iosif Goldiș*; êr sântitul sinod arhieresc al provinciei noastre metropolitane intrunit la 18/30 Maiu a. c., censurând canonicese a-céta alegere, a aflat că alesul archimandrit este cualificat pentru promovare la demnitatea de episcop al eparchiei Aradului; mai departe Maiestatea Sa cesareă și apostolico-regescă, gloriosul Împêrat și al nostru Rege *Francisc Iosif I* cu preainalta rezoluțiune din 22 Iuniu nou a. c. s'a îndurat preagrațios a întări alegerea numitului archimandrit de episcop al e-

parchiei Aradului, și după tôte acestea, Noi cu conlucrarea preasântitului domn episcop al eparchiei Caransebeșului *Nicolae Popea*, pre numitul archimandrit *Iosif Goldiș*, sub sânta liturgie celebrată aștădi în biserica Năstră catedrală din Sibiiu, l'am chirotonit de episcop cu jurisdicțiune canonică pentru eparchia Aradului, dându-i despre acéstă chirotonire Gramata Năstră metropolitană.

Aducând mulțămită lui Dumneșeu pentru tôte acestea prin cerculariul Năstru present, venim a anunța tuturor onorabilelor corporațiuni, autorități și foruri bisericesci, și preste tot iubitului cler și popor din eparchia Aradului, îndeplinirea scauuului episcopesc al a-cetei eparchii prin alegerea, întărirea și chirotonirea preacuviosului archimandrit *Iosif Goldiș* de episcop al Văstru diecesan, fiind Noi convinși, că veți primi cu bucurie și mulțămire pre noul Văstru episcop, care în puterea darului arhieresc și conform promisiunilor sale solemne, are să păstorescă eparchia de Dumneșeu păzită a Aradului, după instituțiunile canonice și statutare ale bisericei năstre, lucrând mijlocit și nemijlocit pentru religiositatea și luminarea preoțiime și a poporului din eparchia sa.

Vê anunțăm încă și aceea: că având Noi în vedere normele din §. 105 al Statutului org. am rugat pre preasfînțitul domn episcop al eparchiei Caransebeșului *Nicolae Popea*, ca în calitate de mandatariu al Năstru să binevoescă a duce în deplinire introducerea preasântitului domn nou episcop *Iosif Goldiș* în scaunul seu epis-

copesc, ér terminul pentru acésta întroducere l'am pus prin conțelegere reciprocă pe 20 Iulie a. c. st. v., dorind Noi, ca la solemnitatea acésta de întroducere să participe clerul și poporul eparchial în număr cât mai mare, pentru a-și manifesta în persoană iubirea și alipirea, reverința și supunerea față cu noul său arhipăstoriu.

În fine îndrumăm pre onorabila preoțime și pre toți credincioșii sântei noastre biserici din tóte părțile eparchiei Aradului, ca în sântele rugăciuni să pomenescă de acum înainte pre noul lor episcop diecesan, pre preasfințitul arhieru *Iosif*, și în tóte trebile, care aparțin jurisdicțiunei episcopesci, când se cere vre-un sfat, îndreptare, judecată sau deslegare, către același legiuit episcop al lor să se întorcă; împărtaşindu-Vă Noi pe lângă acestea și binecuvântarea Nóstră arhierescă.

Dat în reședința Nóstră arhieriscopescă-metropolitană din Sibiiu, la 4/16 Iuliu 1899.

Ioan Meșianu, m. p.
arhieriscop și metropolit.

Chirotonia Episcopului Aradului.

Duminea trecută în 4/16 Iuliu a. c. s'a săvârșit, precum am anunțat în numărul trecut, chirotonia întru Archieru a Înalt Pré Cuvioșiei Sale părintelui Archimandrit și vicariu episcopesc *Iosif Goldiș* în biserica din Sibiiu-Cetate prin Eminenția Sa Înalt Présfințitul Domn Arhieriscop și Metropolit *Ioan Meșianu*, cu împreuna lucrare a Înalt Pré Sântiei Sale, Domnului Episcop al Caransebeșului *Nicolau Popea*.

Conform programului statorit, s'a început serviciile bisericesti cu Vecernia mică, oficiată la órele 4 d. a. de parochul locului, părintele protopresbiter *Ioan Papiu* și diaconii *Ioan Popoviciu*, profesor, și *Demetriu Câmpean*, archivar cons.

După otpust diaconii ies din altariu și apropiindu-se de noul-alesul episcop, care stă în strană, îl cădesc de 3-ori. Acesta se cobóră din strană și merge după diaconi, cari se retrag spre ușile împărătesci. Apoi postându-se față în față, diaconul *I. Popovici* anunță nou-alesului episcop, alegerea, esaminarea canonică, întărirea și admiterea la chirotonire; iar nou-alesul plecându-se înaintea acestor fapte primesce vestea chirotonirii sale și face prescriesele promisiuni, după cari arhierii și noul epis-

cop se așază la masa pusă în mijlocul bisericeii, și acolo, pe când diaconii rostec alternativ polichronele, ciocnesc în sănătatea celor cuprinși în polichrone. La polichronele arhierieilor prezenți și a nou-alesului, acestia se scóită și mulțumesc, binecuvântând publicul, care îi felicita cu: „*Intru mulți fericiți ani!*“

După polichrone arhieriei se închină și es din biserica. Metropolitul binecuvântă pe popor, care cânta: „*Intru mulți ani stăpâne*“.

La órele 7 sara s'a început Vecernia mare. A oficiat părintele *Goldiș*, asesorii *Ioan Papiu* și *Ignatie Papp* dela Arad, și diaconii numiți mai sus. În locul corăspunďător s'a intercalat litia. Binecuvântarea pânilor, untului de lemn și vinului o făcu Înaltpr. Sa arhieriscopul, iar după acestea s'a făcut privighierea, după tipicul Rusaliilor, prescriș a nume la sfințirea arhierieilor.

Duminea a fost adevérata chirotonire sub decursul liturgiei, care s'a început la órele 9. a. m.

Au funcționat *I. P. S.* Sa metropolitul, episcopul *Nicolae* al Caransebeșului, archimandritii *Filaret Musta* și *Augustin Hamsea*, ppopii *Ioan Papiu*, *Ignatie Papp* și *Dr. Remus Roșca*, iar ca diaconi aceiași. Preoții și diaconii îmbrăcați au întâmpinat pe arhieriei, cari veneau la biserica, la ușa locuinței parochiale. Intrând în biserica, metropolitul se îmbracă în naia bisericeii, iar celalt arhieru în altariu.

După îmbrăcare diaconii stau în ușa împărătescă ținând în mâni dișitrichierul. Unul rostesc la adresa metropolitului: „*Așa să lumineză lumina ta înaintea ómenilor, ca vėdėnd faptele Tale cele bune să preamărescă pe Tatăl nostru cel din ceriu, acum și pururea etc*“. Apoi predau luminările metropolitului, care binecuvântă poporul apoi împreună cu celalt arhieru se așază pe fotelele din mijlocul bisericeii. Înaintea lor este întins covorul cu chipul vulturului.

Protopopul *Ignatiu Papp* și diaconul *Popovici* iau apoi de mâni pe nou alesul episcop și scoțėndu-l din altar îl duc până la piciórele vulturului. Diaconul *P.* dice: „*Porunciți, poruncesc I. P. Sfințite Stăpâne!*“, iar părintele *Ignatie* face prezentarea nou alesului dicėnd:

„*Cu umilintă se prezintă Înalt-preasfinției Tale spre chirotonire iubitul de D-đeu, preacuviosul archimandrit Iosif, până acum vicariu episcopesc al districtului consistorial dela Oradea-mare, iar acum ales și întărit episcop al eparchiei Aradului, Oradei-mari, Ienopolei, Halmagiului, precum și a părților anexate din Bănatul-Tișișan și se pune I. P. Tale la grațioșa dispozițiune*“. Metropolitul îl întrebă:

„*De ce ai venit și ce ceri?*“

Nou-alesul: „*Am venit, și cer chirotonirea preasfântului dar arhieresc*.“

Metropolitul: „*Dar cum cređi?*“

Alesul: rostesc simbolul credinței, după care metropolitul îl binecuvintă de 3 ori, dicėnd: „*Darul*“

lui Dăeu Tatăl și al Domnului nostru I. Ch. și al Stului Duch să fie cu tine“.

Alesul și prezentătorii lui înainteză până la mijlocul vulturului și fac a doua presintate în același mod, indicat deja, la care metropolitul întreabă: „Arata-ne nouă mai pe larg, cum crezi despre întruparea Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu!“ Alesul rostesc o parte din credeu, dar amplificat prin esența dogmelor despre cele trei fețe ale S-tei Trăimi, respingând eresurile lui Arie, Macedonie și Nestorie și a celor de un gând cu dânsii. Metropolitul îl binecuvântă ca mai sus.

Nou-alesul înainteză până la capul vulturului. Se face a 3-a prezentare și metropolitul îi adresază cuvintele: „Spune-ne încă, cum ții despre canoanele sfinților apostoli și ale sfinților părinți“? Er alesul cetesce lungul răspuns în care precisază mărturisirea credinței sale despre esența misiunii sale arhieresci.

Acastă mărturisire constătoare din 21 puncte, scrisă și subscrisă cu mâna proprie, o predă după cetire metropolitului, spre a se păstra la acte. Metropolitul îl binecuvânteză a 3-a oră. Părintele Goldiș se închină apoi de 3-ori arhierilor, cari șed pe fotele încunjurați de clerul împreună liturghișitor, le sărută la ambii mâna, iar acestia îl săruta pe frunte, binecuvântându-l. Chipul vulturului se aședă acum înaintea Mântuitoriului, unde stă nou-alesul până la momentul sfințirii sale. Se începe apoi liturgia și se continuă până după „Sfinte Dăeule“, când protopopul Ignatie și diaconul Popovici iau pe noul episcop și ducându-l prin ușa împărătescă în altariu, încunjură cu el de 3 ori prestolul, cântând: „S-ților mucenici“, „Mărire ție...“ și „Isaia dântuesce,“ apoi înghenunche între arhierii înaintea prestolului, punând mâinile una preste alta pe marginea prestolului, iar plecând capul pe ele. Arhierii deschid evangelia, o țin cu mâna stângă peste capul lui, iar mâinile drepte punându-le pe capul lui, metropolitul cetesce rugăciunea pentru pogorirea darului duchului sfânt și celalalte rugăciuni bisericesci întru sfințirea de arhieriu. Fiind aceste terminate pe nou sfințitul îl desbracă de hainele preoțesci și îl îmbracă în toate odorele arhieresci și prezentându-l poporului, metropolitul strigă la îmbrăcarea cu hainele mai însemnate: „Vrednic este“ er preoții liturghisitori cântă „vrednic este“!

După aceste noul arhieriu sărută mâna metropolitului și cu celalalt se sărută.

Se cetesce apoi apostolul și se continuă liturgia până la sfârșit, când arhierii toți trei se desbracă de odăjdii Metropolitul cu episcopul Caransebeșului ies din altar și se aședă pe scaunele din mijlocul bisericeii. Noul arhieriu îmbracă mantia, și camilafca, și stă înaintea arhierilor, cari șed. Metropolitul îi ține o alocuțiune și îi predă cărja, simbolul păstoriei „ca cu aceea păscând turma lui Christos, să-și câștigi cununa cea nevestejită a mă-

ririi și să dobândescă împreună cu turma cuvântătoare împărăția cerescă pentru toți“.

După acesta nou sfințitul cetesce următoarea cuvântare:

Preasfințitilor Părinți Arhieriei!

Din îndurarea lui Dumnezeu și prin votul mandatarilor diecesei Aradului, examinat de Sinodul arhieresc și întărit de M. Sa cesară și apostolică regescă: primind eu astăzi prin punerea mânilor Preasfințitilor Vostre darul și insigniile demnității arhieresci, cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste stau în locul acesta, când cuget la însemnătatea și greutatea sarcinei luate asupra-mi, sarcina apostoliei, a luptei rezolute pentru binele și fericirea poporului incredințat conducerii mele.

Fost-au zile, ani și secolii plini de suferință pentru sfânta biserică noastră, fost'a și om trimis dela Dumnezeu, numele lui — Andreiu, care cu acest toiag al arhieriei, despiciând marea roșie a suferințelor, a scăpat pe poporul român ortodox din Egiptul robiei absolutismului secular; căci precum însuși dice (în rându-la hirotonei zoului episcop), „pronia dumnezească a căutat din ceriu cu îndurare asupra oftărilor noastre pentru câștigarea unei metropolii pe sēma națiunei noastre române de relegea ortodoxă rēsăritenă din țările împărăției austro-ungare“; der nici acestui mare arhieriu, a cărui memorie ni-a rămas și va fi binecuvântată din generațiune în generațiune — ca ore-când a lui Mois profetul, — nu i-a favorizat sōrtea de-a putē conduce pe popor până la pământul făgăduinței, la starea deplinei mulțămiri. Sarcina conducerii ulterioare a rămas pe umerii arhierilor succesori.

Precum a trebuit să trecă 40 de ani, până ce alesul popor pribegitor, adese-ori turbulent și revoltat între sine, a putut fi condus prin Arabia nemulțămirelor la pământul făgăduinței; așa a trebuit să trecă deja și pentru noi 30 de ani dela recăștigarea autonomiei, fără a fi ajuns la deplina organizare și mulțămire a tuturor factorilor constitutivi ai bisericeii. Acastă sarcină a deplinei organizării și mulțămiri are să se preocupe mai mult pre Arhierii nostri; acesta sarcină apēsătoare au în parte să o porțe și debili mei umeri.

Când în anul 1869 la îndemnul marelui Andreiu, motivat cu lipsa de bărbați cu vocațiune și cu calificațiunea prescrisă pentru trepte ierarchice, părăsind eu statul civil, am îmbrățișat cel bisericesc: am făcut'o acesta din vocațiune și iubire cătră bi-

serica mea; asemenea când, de și înaintat în etate, de curând fui distins cu încrederea reprezentanței sinodale din diecesa Aradului, am primit grăua sarcină a arhieriei numai în cunoștința datorinței față de sôrtea clerului și a poporului, dela care mă deriv, pe care-l iubesc până a-mi da sufletul pentru densus.

Recunosc, că pe cât de înaltă și frumoasă e chiâmarea episcopescă, pe atâta este mai grea și dintre toate cu mai multă responsabilitate; o greutate și responsabilitate legată de sôrtea bărbaților cu poziția înaltă și de care cu atâta mai puțin se pot emancipa episcopii, căroră în general le sună admonițiile Marelui Apostol, adresate lui Timoteiu episcopul Efesului: „Păzescetiea, mângăierea și învățătura; să nu negliji darul, ce este în tine!“, căroră li-se mai impune: „să învețe, să mustre și să spună adevărul cu vreme și fără vreme“, ce în loc de plăcere atrage adese-ori ura ómenilor, după vechia dicăla: „Veritas odium parit“.

Tot episcopilor li-se prescrie, că „așa să lumineze lumina lor înaintea ómenilor, ca vedând faptele lor cele bune, să mărescă pe tatăl din ceriuri“. Va să dică, episcopii au nu numai să lumineze mințile și să nobilizeze inimele turmei concređute arhieriei lor la toate ocașiunile nemijlocit și mijlocit, prin preoțimea subalternă cu învățături acomodată, ci atât ca bărbați ai națiunii lor, cât și ca factori în legislațiunea statului, au să fiă exemplari de virtute.

Recunosc greutatea acestor sarcini și marea responsabilitate luată asupra-mi, dér dragostea și conștiința datorinței toate le rabdă.

Acéstă dragoste și conștiință imi sunt temelul rezoluțiunii mele, farmecul la luptele, ce în solidaritate cu Preasfinții Vóstre voesc cu totă virtutea, cu tot sufletul și cu tot cugetul meu a suporta în genere pentru interesele ierarhiei noastre române ortodoxe, și în special pentru ale diecesei mele aradane.

Amésurat promisiunii făcute la publicarea rezultatului alegerei, în inima mea diferință de persoane nu va fi, ci cu asemenea iubire voiu îmbrățișa și pe cei-ce au luptat în contra mea; având noi mai vârtos a imita pe Marele Arhieriu divin, care s'a rugat lui Dumnezeu pentru cei ce-l insultau și răstigneau pe cruce. Din contră făcând, exercitarea celor mai cardinale drepturi autonome manifestate în libera alegere, ar da numai ansă la antipatiă, răsbunare și persecuțiuni contra-dicătoare spiritului evangelic și intențiunii legislațiunii bisericesci.

Sum convins, că pe lângă receruta activitate armonică între arhieriei, numai așa se pôte conta cu

îndreptățire și la o solidaritate salutară între episcop și eparchioții săi.

În urmă și mai pe sus de toate cu umilință rog pe Domnul vieții și al morții, dela care totă darea și tot darul desevărșirei vine, și dela care și eu smeritul prin mijlocirea Preasfinților Vóstre am primit astăzi darul arhieresc, să mi dăruescă ajutorul său: ca toiagul conducerei să-l pot purta cu mână tare și cu braț înalt, spre binele diecesei mele; érá în apusul vieții slobođindu-mă după cuvântul său în pace, ca un slugă bun și credincios cu vrednică și cu dreptate să intru întru bucuria Domnului. — Amin!

Pentru orientare.

În raportul „Tribunei Poporului“ despre adunarea generală dela Moneasa se vorbește intenționat despre al doilea toast al meu. Toastul meu a fost de cuprinsul următor: „*Frumoasă instituțiune este reuniunea noastră și măreț scopul ce-l urmăresce. Dar spre a puté vedé încoronate de succes nișuințele noastre, pre lângă conlucrarea armonică a tuturor membrilor reuniunii, mai avem trebuință de protejerea superiorității diecesane și de sprijinul presei. Având întré ospetii nostri doi bărbați, unul dl profesor Ioan Petroviciu, carele este și referent școlar, cel-alalt dl Ioan R. Șirianul, redactorul Tribunei Poporului, ridic pocalul în sânetatea acestor doi bărbați, poftindu-li să trăescă mulți ani spre fericirea școlei române confesionali.*“

Arad, 12/22 Iulie 1899.

Prof. T. Ceontea,
preș. reun.

D I V E R S E.

* *Consistoriul eparchial aradan* este conchiămat în ședință plenară pre Mercuri în 14/26 Iuliu a. c. la 11 óre înainte de améđi spre a lua dispuséțiunile de lipsă cu privire la primirea și instalarea Pré Sântiei Sale, părintelui Episcop *Iosif Goldiș*.

* *Dela sfânta mănăstire Hodoș-Bodrog* ni-se reportéză, că Joia trecută în 8/20 Iulie a. c. a fost primit în tagma monachală în numitul sfânt lăcaș, prin Pré Cuv. Sa părintele archimandrit *Augustin Hamsea*, cu ceremonialul prescriș prin sfințele aședăminte, ale bisericii noastre — d-l Dr. *Eremia Remus Roșca*, protopresviter titular și directorul seminariului andreian din Sibiu, — obținând în tagma monachală noul monach numele de „*Eusebiu*.“

Adresăm felicitările noastre noului monach!

* *Adunarea generală a învățătorilor*, ținută în Monésa în zilele 3/15 și 4/16 Iulie a. c. a fost impunătoare și instructivă din toate punctele de vedere. Învățătorii s'au prezentat în număr mare, cum rar s'au vădit la astfel de ocazii. S'au ținut două ședințe, în cari s'au pertractat și rezolvit toate agendele avizate la competența adunării generale. Disertațiunile ținute cu această ocaziune au fost bine lucrate, și au contribuit la ridicarea nimbului învățătorilor noștri, cari își dau totă silința a-și împlini cât mai conștientos chemarea. Raport special despre decursul adunării în lipsă de spațiu vom pute publica numai în nrul viitoriu.

* *Promotivne.* D-nul *Alexandru Crăciunescu* fiul d-lui paroh *A. Crăciunescu* din Sat-Chinez, a fost promovât în 20 Iuliu a. c. în aula universității din Viena la gradul de *Doctor med. univ.* — Felicitările noastre!

* *O faptă nobilă.* În ziua înălțării D-lui hramul bisericii din comuna *Șuștra* (cotul *Timiș*) după-ce vrednicul preot *Pompeiu Dorca* cu cunoscutul dar oratoric, a ținut o frumoasă vorbire ocazională plină cu învățături morale pentru popor, dezvoltând iubirea, credința și frica de Dumnezeu, — a eșit cu poporul la sfințirea unei frumoase cruce ridicată pe spesele vrednicului preot în preț de 27 fl. v. a. înaintea sfintei biserici.

Laudă i-se cuvin e acestui vrednic și zelos preot, pentru fapta sa nobilă și plăcută, carea de sigur își va avea răsplata cuvenită înaintea lui Dumnezeu. — Unul dintre cei de față.

CONCURSE.

Pentru deplinirea parohiei din *Giroc*, (ppresbiteratul *Timișorii*), devenită vacantă prin reposarea fericitului paroh *Pavel Frișcan*, se eșcrie concurs cu termen de **30 de zile**, dela prima publicare în foia „*Biserica și Școala*“.

Beneficiul constător din sesiunea parochială, stolă și birul usuat, dă un venit anual de cel puțin 600 fl., deci parohia fiind de clasa a 2-a dela recurenți se recere cvalificația prescrișă în Regulamentul pentru parohii din a. 1891 §. 15 l. b). Sarcinile publice de după beneficiu are să le suporte alesul.

Recurenții vor avé să se presente, cu observarea §-lui 18, în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea rituale și omiletică. Concursese ajustate cu documentele prescise, sunt a se așterne P. On. oficiu ppresbiteral în *Timișóra-Fabric*.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută în *Giroc*, la 27 Iunie (9 Iulie) 1899.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb.: Dr. TR. PUTICI, m. p.

Cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan „*Biserica și Școala*“, se publică concurs pentru deplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătorești din inspectoratul *Timișorii*, și anume:

Mosnița, cu emolumentele anuale: 1) în bani gata 200 fl.; 2) pentru scripturistică 5 fl.; pentru conferință 5 fl.; 3) în naturale 20 chible grâu à 3 fl. = 60 fl.; 20 chible cucuruz à 2 fl. = 40 fl.; 4) 16 metri de lemne sparte à 2 fl. 50 cr. = 40 fl. (Comuna ia asupra-și

indatorirea de a aduce lemnele în curtea școlii); 5) 2 jughere pământ arător, un intravilan și o grădină, aceste din urmă de 1600⁰, după cari sarcinile publice le va purta alesul; 6) locuință constătoré din 2 chilii frumoșe cuină, cămara și ștalog; 7) dela înmormântări unde va fi poftit 1 fl.; 8) după trecerea din viață a veteranului învățător *Vichentie Cernéș* alesul va mai folosi încă 2 jughere pământ arător, după cari sarcinile publice de asemenea le va purta alesul.

Utvín, clasele de băeți, cu emolumentele anuale: 1) în bani gata 200 fl.; 2) pentru lemne 30 fl.; 3) 20 chible grâu 60 fl.; 4) patru jughere pământ 70 fl.; 5) pentru scripturistică și conferințe 10 fl.; 6) cortel liber și grădină pentru legumi.

Recursele ajustate cu documentele de cvalificația prescrișă, sunt a se trimite P. O. Domn Dr. Tr. *Putici* ppresbiter în *Timișóra*. Recurenții vor avé să se presente, înse nu în ziua alegerii, în s. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședințele concernintelor comitete parochiale, ținute în 29 Iunie 1899.

Comitetele parochiale.

Cu consensul protopresbiter: Dr. TR. PUTICI, m. p. insp. de școle.

—□—

Pentru deplinirea postului de învățător din comuna *Sicula*, se deschide concurs de alegere cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele sunt: 1) în bani gata 300 fl.; 2) Conferință 10 fl.; 3) 1 jug. de pământ arător; 4) pentru cartir până la edificarea școlii 40 fl. pe an; 5) Lemne pentru încălziți 6 stângini din care are a se încălzi și școla; 6) Dela înmormântari unde va fi poftit 40 cr.; 7) La conferința cercuală 2 fl. și căraușie. Respectivul ales dacă va înființa cor i-se va arădica salariul și alesul pentru salariul sus amintit este indatorat se țină o strană în Sf. Biserică.

Recursele ajustate conform regulamentelor școlare adresate Comitetului parochial sunt a se trimite Revds. Domn *Constantin Gurban*, protopresbiter în *Boroșenó* (*Ienopolea*) având recurenții a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în Sânta Biserică din loc pentru de a-și arăta desteritatea în tipic și cântările bisereșci.

Dat din ședința Comitetului parochial ținută în 8 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

Florianu Monția, m. p. *Georgiu Crucean*, m. p. preș. com. par. not. com. par.

Cu șcirea mea: **CONSTANTIN GURBAN**, m. p. protopresbiter insp. cerc. de școle.

—□—

Pentru indeplinirea stațiunei învățătoreșci dela școla confesională gr. or. română din comuna *Petriș* (cottul *Arad*) protopresbiteratul *M. Radna*, cu această se eșcrie concurs cu termen **30 de zile** dela prima publicare în foia oficiosă „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 300 fl.; adecă trei sunt floreni v. a.; b) 24 metri cub. de lemne din cari e să încălzi și sala de învățământ; c) Pentru conferința învățătoreșcă 10 fl.; d) dela înmormântări unde va fi poftit cu liturgie 1 fl., fără liturgie 50 cr.; e) cartir liber cu 2 încaperi, stalul pentru vite și grădină de legumi.

Alegându învățătoria va avé să ducă și cantoratul în biserică fără altă remunerațiune, recurenții capabili de a conduce corul vor fi preferiți asigurându-i-se o remunerațiune separată.

Reflectanții sunt avertizați a se prezenta în s-ta biserică din Petriș spre a-și dovedi dexteritatea în cant și tipic, ér recurrencele ajustate cu documentele necesari și adresate comitetului parochial a-le suscerne Prea On. D. protopresbiter Vasile Beleş, în M.-Radna — până la termenul legal.

Sé notifică că definitivarea alesului învățător va urma numai după proba de 1 an, după carea are drept la mărirea de salariu cu 40 fl. v. a.

Petriș, 24 Iunie st. v. 1899.

Iosif Cimponeriu, m. p. *Ioan Popoviciu, m. p.*
președ. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu: **VASILE BELEȘ, m. p.** protopop și inspector școlar.

—□—

Din lipsa recurrenceților, se escrie de nou concurs pentru ocuparea postului de învățător al clasei mixte I și II, a școlii conf. gr. or. din **B. Comloș**, cu termen de alegere la **30 de zile** după prima publicare.

Emolumintele: 300 fl. v. a., 3 stângini de paie, cvartir cu 2 chilii, tindă, staul și grădină intravilană cu pomi și vie.

Recursele adresate comitetului parochial sé se trimite Prea On. Domn Paul Miulescu, protopop și inspector școlar în Nagy-Komlós.

B.-Comloș, din ședința comitetului parochial gr. or. rom. ținută la 2/14 Maiu 1899.

Ioan Ciocoran, m. p. *Iuliu Vuia, m. p.*
președinte. notar.

În conțelegere cu mine: **PAUL MIULESCU, m. p.** protopresbiter inspector de școle.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din **Bicaciu**, (com. Bihor) protopop. Tinea cu termen de alegere **6/18 August a. c.** pe lângă salariul: 1) 13 jug. ^{948/1700} cat. împreună cu pășunea și cănepiște prefiută în 140 fl.; 2) bani gata la finea anului 54 fl.; 3) 10 chible de grâu cu finea anului 76 fl.; 4) metri de lemne din care are a sé încălzi și școla; 5) Stolele cantonale 12 fl.; 6) Cvarțir cu 2 chilii, grajd pentru vite și porci.

Doritorii cari voiesc a ocupa acest post se vor prezenta în biserica din Bicaciu în atare Duminecă, ér recurrencele conform reg. sé vor subșterne protopop. subscris în Méhkerek u. p. Kőtegyán.

Bicaciu, 7/19 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **NICOLAU ROCSIN, m. p.** protopop.

—□—

Pentru ocuparea postului învățătoresc din **Ianoșda**, com Bihor protopop. Tincei cu termen de alegere **8 20 August a. c.** pe lângă următorul salar: 1) în bani 300 fl. 2) cvartir cu grădină de 1200⁰, 3) 4 metri de lemne aduși acasă din care sé va încălzi și școla; 4) Venitele cantonale de mort mare 60 cr. dela mic 30 cr., dela cunnie 20 cr.; 5) Două căpițe de fân din ritul comunal; 6) Dreptul de pășunat pentru 8 vite, pentru care alesul învățător e deobligat a țene școla în curățenie și a o încălzi. Recurrenceții au sé se prezenteze până la alegere în bis. din Ianoșda, iar recurrencele sé-le subscernă subscrisului protopop în Méhkerek u. p. Kőtegyám.

Ianoșda, 13/25 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **NICOLAU ROCSIN, m. p.** protopop.

—□—

Pentru definitiva îndeplinire a stațiunii inv. din **Gurbed**, com. Bihor ppiatul Tinea cu termen de alegere **8/20**

August a. c. pe lângă următoarele emolumente: În bani 120 fl.; 2) 24 cubule de bucate parte grâu parte cucuruz; 3) șese stângini de lemne; 4) Patru holde de pământ catastral; 5) Pentru cantorat 5 fl. fiind împreunat postul învățat cu cantoratul; 6) Cortel liber foarte acomodat.

Reflectanții cari au a se prezenta în vre-o Dominecă sau sêrbătoare în bis. din Gurbed au sé-și subșternă recurrencele subscrisului protopop în Méhkerek u. p. Kőtegyán.

Gurbed, 13/25 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **NICOLAU ROCSIN, m. p.** protopop.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din **O Homorog**, protopop. Tinea com. Bihor cu termen de alegere pe **6/18 August a. c.** pe lângă salariul de 350 fl. solviți în cvartiri anuali, pentru scripturistica 6 fl. și cvartir foarte acomodat cu grădină bună. Alesul va îndeplini și agendele cantorale, ér dela mort mare va avé 1 fl. dola mic, 20 cr., și numai după un serviciu de un an va fi întărit.

Învățătorul e îndatorat a curăți și încălzi sala de învățământ ér de lemne sé va îngriji comuna bis. Recurrenceții conform reg. au sé se prezente în biserica din Homorog până la alegere, ér recurrencele se le subșterne subscrisului protopop.

Homorog, 13/25 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **NICOLAU ROCSIN, m. p.** protopop.

—□—

Pre baza Înaltului decis consistorial dto 2/14 Iunie 1899 Nr. 3049/899 se escrie concurs pentru îndeplinirea capelaniei temporale sistemisate pe lângă veteranul preot Pantelimon Popoviciu din comuna **Bulza** protopresbiteratul Lipovei, cu termen de **30 de zile**, dela prima publicare în fôia „Biserica și Școla.”

Emolumintele împreunate cu parochia Bulza sunt: Una sesiune de pământ, parte arător, parte fênaț și pășune, o grădină parochială, birul și stola usuată dela 100 de case.

Alegëndul capelan temporal, va beneficia jumătate din toate venitele parochiale, până-ce veteranul paroch Pant. Popoviciu va fi în viață, ér după mórtea acestuia, capelanul va urma ca paroch, în conformitate cu dispușețiunile Regulamentului pentru parochii.

Recurrenceții sunt avertizați, ca recurrencele lor instruate cu documentele de calificățiune pentru parochiile de cl. III. și adresate comitetului paroch din Bulza, până la termenul mai sus indicat, se le subscernă subscrisului protopresbiter Voicu Hamsea în B.-Lippa, precum și sé se prezente în vr'o Duminecă ori sêrbătoare în sfta biserică din Bulza, pentru a și arăta dexteritatea în cele rituale

Din ședința comitet. paroch din Bulza, ținută la 27 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **VOICU HAMSEA, m. p.** protopresbiter.

—□—

În aiunneul Zsiga-ian, din Oradea-mare, afară de cei primiți, se mai primesc pe anul școlastic 1899/900, ca alumnști-știpendiști încă (3) trei tineri români gr. or. cari vor studia la gimnasiul ori la școlile reale séu la academia de drepturi din loc, cari grătuit vor căpêta provisiunea întrégă în institut.

Recurrencele adjutate cu: a) Estras de botez, b) Testimoniu școlastic, c) Atestat de paupertate, și d) Certificat despre vaccinare, adresate Senatului fundatiional sunt a se trâmite până la 1/13 August a. c. la protopopul Orății-mari Toma Păcala în Oradea-mare (Nagyvárad).

Tot odată se avisază Onoratul public interesat, că în institutul acesta vor putea fi primiți tineri gr. or. rom. cari vor studia la școlile din loc, vor căpeta proviziunea întreagă pe plata, de câte 18 fl., la luna respective de 180 fl. la an solvindă anticipative în 4 rate anuale; în internat elevii vor fi supuși disciplinei institutului.

Oradea-mare 24 Iunie (6 Iulia) 1899.

Senatul fundațiunei Zsigaiane din Oradea-mare.

Toma Păcala, m. p. *Georgiu Papp, m. p.*

pretopopul Orașii mari ca presbiter, actuar consist.
președintele Senatului. ca not. al Senatului.

—□—

Pentru deplinirea vacantei parochii **Hassiaș**, se publică prin această concurs cu termen de alegere în **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt următoarele :

a) Una sesiune parochială care aduce un venit de 250 florini.

b) Grădina întra și estravilană 14 fl.

c) Stolele usuate afară de bir.

d) ca euartir parochului să cedeză provisoriu edificiu școlii :

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și prezenta recursurile lor ajustate conform Statutului organic, până la termenul de alegere, la Prea onoratul Oficiu prott. în **Belinț**, având dînșii în vr'o Duminecă ori sârbătore a-se prezenta în sfta biserică dai, spre a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine : **LUCIAN ȘEPETAN**, m. p.
adm. protopresbiter.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din comuna **Săucani**, (inspec. Beiuș) se escrie concurs cu termenul de alegere pe **1/13 August a. c.** pe lângă salariul de 300 fl. cortel și grădină de legumi. Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și trimite recursurile la adresa comitetului parochial până la finea lui Iuliu st. v. subscrisului protopresbiter în **Robogány**. ér până în ziua alegerii în vre-o Duminecă ori sârbătore competenții vor avea să-se prezenteze la s-ta biserică spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Săucani, 27 Iun. (9 Iul.) 1899.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine : **ELIA MOGA**, m. p. ppresbiter și inspector de școle.

—□—

Pentru stațiunea învățătorescă din comuna **Sacadat**, tractul Pesteșului comitatul Bihor, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt : 1. în bani gata 300 fl. cari se vor solvi învățătorului în rate triilunare; 2. Stolele cantonale dela mort mare 1 fl. dela mort mic 50 cr. și alte accidenții cantonale.

Aspiranții la acest post învățătoresc sunt poștiți a-și trimite recursurile lor ajustate cu documintele recerute până la termenul sus amintite adresate Comitetului parochial subscrisului în **Lugașul de sus p. u. Eled** — și a se prezenta în vre-o Duminecă, ori sârbătore la s. biserică, pentru de a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine : **TEODOR FILIP**, m. p. protopop și inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunei de învățătoare la școlă rom. gr. or. din **Otlaca** prin această se escrie concurs cu termenul de alegere pe **6/18 August a. c.**

Salariul în bani gata 300 fl.; 5 stângeni lemne, din cari are a se încălzi și școlă, folosința grădinei de la locuința în jumătate parte, fiind intravilanul dublu, familia școlară 20 fl.; spese de conferințe și scripturistica 20 fl.

Recurentele au să dovedescă prin testimonii alături rate la recurs, că au absolvat preparandia și au depus essamenul de calificățiune, astfelu ajustat să-și înainteze recursul până în **3/15 August a. c.** fiecare Prea On. Domn Dr. Ioan Trailescu protopop-inspector la Chișineu (**Kisjennő**), ér apoi să se presinte în sta biserică pentru a o cunoșce poporul.

Din ședința comitetului parochial ținută în **24 Iunie (6 Iuliu) 1899.**

Stefan Rusu, m. p. *George Turic, m. p.*

președinte. preot, not. com.

În conțelegere cu : **Dr. IOAN TRAILESCU**, m. p. protopop, insp. școl.

—□—

Nr. 2238/99.

Spre scopul conferirii de stipendii din „**Fundațiunea lui Gozdsu**” pe anul școlar **1899/900** pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militare la armata comună și honveđi — se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni :

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notariu public :

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin la biserică ortodoxă orientală română, spre care scop se recere estrasul din matricula botezațiilor provēdūt cu clausula parochului competent, că și de present aparține la biserică greco-orientală română ;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să substernă studenții dela școlile medii atestatul despre anul școlar 1898/9, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate ;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul trebuie să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa între timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are să arete, în petițiunea sa, specialitatea, la care, și locul unde voeșce a continua studiile, precum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei-ce voeșce să studieze în străinătate, au să arete necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li-se va vota stipendiul, să se pôtă îndată exopera concesiunea ministerială prescrișă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlilor militare de cadeți, se observă, că stipendiile aceste pe lângă documentarea condițiunilor staverite în acest concurs (p. 1. a—c, 2, 3, 6, 8 și 9), numai atunci se vor estrada comandai școlilor militare, dacă concurentul va documenta că este primit de elev regulat la respectiva școlă de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documintele necesare, sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui **Gozdsu** (**Budapest, VII. Király u. 13 sz.**) până la **5 August a. c. st. n.**

7. Totodată se provocă toți stipendiștii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutore pentru depunerea rigoroselor și câștigarea gradului de doctor, ca până

la termenul sus indicat, și pe lângă observarea p. 3 din acest concurs, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1898/9, căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpeta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sau amintite, sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul expedierii regulate, fie-care concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozdu, ținută în 25 Aprilie n. 1899.

Comitetul.

—□—

Pentru deplinirea postului de învățator la școala gr. or. rom. din Oradea-mare, se scrie concurs cu termen de alegere pe **8/20 August 1899**.

Emolumintele legate cu acest post sunt: 1) În bani numerari (solviți în rate lunare anticipative) 500 fl.; 2) Pentru lemne din care va fi a-se încălzi și sala de învățământ 100 fl.; 3) Venitele stolari dela părăstase și alte funcțiuni unde va fi poftit; 4) Cortel liber constător din două chili, o culină, o cămară și o pivniță pentru lemne.

Dela recurenți se pretinde: a) Testimoniu despre pregătirile anterioare, b) Testimoniu despre absolvirea preparandiei, c) Testimoniu de calificare învățat-ă, d) Atestat despre serviciile prestate precum și despre conduita morală.

Aceia cari vor dovedi pregătiri în arta musicală și vocală vor fi preferiți.

Recurenții sunt poftiți cumcă recursele lor instruate cu documentele espuse mai sus, să-le asternă la subsemnatul protopop ca inspector școlar până în 31 Iuliu (12 August) 1899.

Mai departe sunt poftiți recurenții a-se presenta la sânta biserică din Oradea-mare într-o Duminecă ori sârbătoare mai nainte cu 8 zile de ziua alegerii, spre a-și dovedi desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parochial ținută în Oradea-mare, la 20 Iunie (2 Iuliu) 1899.

Nicolau Zigre, m. p. *Iustin Ardelean, m. p.*
președ. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu: **TOMA PĂCALA, m. p.** protopop inspector școlar.

—□—

Să scrie concurs pentru vacanta par. din Sarand, de a III-a clasă tractul Pesteșului cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1. Casa parochială cu grădină $\frac{1}{2}$ jugher și apartinențele trebuincioasă în preț de 60 fl.; 2. 14 jugere pământ parochial 150 fl.; 3. un al doilea intravilan 15 fl.; 4. dela 100 nr. de case una vică cucuruz sfârmat cubululă 5 fl. = 125 fl.; 5. Stolele usuate, și calculate după cei 5 ani din urmă 60 fl.; 6. dela 100 nr. de case una ziua de lucru cu palmele, sau de nu ar lucra va solvi 40 cr. de tot 40 fl. de tot 450 fl.; 7. Dreptul de pășunat în pășunea comună gratis pentru ori câte vite va avea.

Doritorii de a ocupa această parochie vor avea a subcerne petițiunile lor instruate conform regulamentului pentru parochii și adresate comitetului parochial subscrișului în Lugașul de sus p. u. Eledș și a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică pentru de a-și arăta desteritatea sa în cele preoțesci.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **TEODOR FILIP, m. p.** protop.

Pe baza concludului adunării generale a Reuniuni învățătorilor rom. gr. or. din protopopiatul Lipovei, ținută la 17 29 Sept. 1898 în Lalesinț; prin această se scrie concurs pentru conferirea a-lor 2 (două) stipendii de câte 20 adecă douăzeci fl. v. a. anul, — din fondul reuniunii pentru 2 elevi (prunci de învățători) din protopopiatul Lipovei, lipsiți de mijloce, cari vor studia preparandia sau școala de comerț ori industrie; cu termen de-a recurge până la **1 13 August a. c.**

La petițiunile de concurs, recurenții vor documenta:

1) Că sunt născuți rom. gr. or. și prunci de învățători din protopopiatul Lipovei.

2) Testimoniu școlastic de pe anul școl. 1898/9, despre studiile absolvate până acum.

3) Că sunt lipsiți de mijlocele necesarii la studiu.

4) Că studiază ori că vor studia preparandia sau școala de comerț, ori de industrie, la vre-un institut din patrie. Aci se notează că stipendiu se va conferi, numai după începerea anului școl. 1899/900 și respective, când va dovedi, că este înscris ca elev ordinar la vre-una din școlile aci numite.

Recurenții sunt avisați, că recursele lor adresate comitetului reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din protopopiatul Lipovei, să-le înainteze până la termenul sus indicat, subscrișului protopop-președinte al Reuniunii învățat. din Lipova (Lippa Temes m.)

Din ședința comitetului reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din protopopiatul Lipovei, ținută la 15/27 Maiu 1899.

Voicu Hamsea, m. p.

Ioan Lucaciu, m. p.

protopop-președintele Reuniun.

notar.

inv. din protop. Lipovei.

LICITAȚIUNI MINUENDE.

În conformitate cu rezoluțiunea Venerabilului Consistor dto 13/25 Mai 1899, Nrul 2798/99, prin această se publică concurs de licitațiune minuendă pentru pardosirea s. biserici și pentru facerea scaunelor din s. biserică din **Cerneteaz**, (ppopiatul Timișorii). Prețul de esclamare este 734 fl. 07 cr. pentru lucrarea de pardosire.

Licitațiunea se va ține în 15/27 Iulie a. c., la 10 $\frac{1}{2}$ ore a. m., în școala confesională din loc. Comitetul i-și rezervă dreptul de a angagia numai întreprindători cu garanță deplină.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută în Cerneteaz, la 24 Iunie (6 Iulie) 1899.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb.: **Dr. Tr. PUTICI m. p.**

—□—

Pe temeiul incuviințării Ven. Consistoriu diecesan din Arad dto 5/17 Iulie 1897, Nr. 3600 se scrie prin această concurs de licitațiune minuendă pentru edificarea de nou a școlei confesionale din **Remetea-Timișană** (protopopiatul Timișorii).

Licitațiunea se va ține în **9/21 August a. c.** la 11 ore nainte de ameațădi în școala din loc.

Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare. Planul și specificațiunea de spese se pot vedea la oficial parochial din loc.

Dat din ședința comitetului și a sinodului parochial, ținută în 27 Iunie 1899.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb.: **Dr. Tr. PUTICI m. p.**